

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของครัวเรือนตัวอย่าง

ปัจจุบันรูปแบบในการบริโภคของครัวเรือนได้เปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าสัดส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารจะลดลง แต่สัดส่วนในการบริโภคอาหารนอกบ้านของครัวเรือนกลับเพิ่มขึ้น ดังนั้นในการศึกษาการบริโภคอาหารนอกบ้านของครัวเรือนครั้งนี้ จึงได้เลือกพื้นที่ศึกษาเฉพาะในเขตเทศบาล จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากในเขตเทศบาลเป็นแหล่งศูนย์กลางความเจริญในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งครัวเรือนในเขตเทศบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำรงชีพและพฤติกรรมในการบริโภคเป็นอย่างมากทั้งนี้เนื่องจาก มีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง ขนาดครัวเรือน และรายได้ การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรอีกด้วย

การศึกษาได้เลือกตัวอย่างทั้งหมด 240 ครัวเรือน โดยผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทั่วไปของครัวเรือน สามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครัวเรือน ตัวอย่าง ข้อมูลพฤติกรรมในการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือนและครัวเรือน และทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนที่มีต่อการบริโภคอาหารนอกบ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

4.1 ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนตัวอย่าง

เพศของหัวหน้าครัวเรือน ในการศึกษาคั้งนี้ ได้ทำการเลือกตัวอย่างครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 50.0 และครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.0 เช่นกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สัดส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นชายและหญิงของครัวเรือนตัวอย่าง

เพศ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ชาย	120	50.0
หญิง	120	50.0
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

อายุของหัวหน้าครัวเรือน จากการสำรวจครัวเรือนผู้บริโภคนพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่อายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 35.0 รองลงมาเป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อายุช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 33.8 ส่วนที่น้อยที่สุดคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.8 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สัดส่วนอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ช่วงอายุ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
20-30 ปี	84	35.0
31-40 ปี	81	33.8
41-50 ปี	39	16.2
51-60 ปี	22	9.2
สูงกว่า 60 ปี	14	5.8
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

สภาพภาพของหัวหน้าครัวเรือน หัวหน้าครัวเรือนที่สมรสและหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นโสด มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ หัวหน้าครัวเรือนที่สมรสคิดเป็นร้อยละ 40.0 ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นโสดมีร้อยละ 37.9 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นหม้ายหรือหย่าหรือแยกกันอยู่คิดเป็นร้อยละ 22.1 ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สัดส่วนของหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละสภาพภาพ

สภาพภาพ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
สมรส	96	40.0
โสด	91	37.9
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	53	22.1
รวม	240	100.0

ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยคิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาได้แก่ ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 20.5 และ 17.9 ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีมีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 6.2 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สัดส่วนระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	43	17.9
มัธยมศึกษา	49	20.5
อาชีวศึกษา	27	11.2
ปริญญาตรี	106	44.2
สูงกว่าปริญญาตรี	15	6.2
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน ครัวเรือนในกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีหัวหน้าครัวเรือน ประกอบอาชีพรับราชการคิดเป็นร้อยละ 46.7 ของครัวเรือนตัวอย่าง รองลงมาประกอบอาชีพ ธุรกิจในส่วนตัวอัน ได้แก่ ค้าขายหรือมีกิจการเป็นของตนเองร้อยละ 21.2 และกลุ่มที่หัวหน้าครัว เรือนประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปซึ่งหมายถึง ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างทำผม เป็นต้น มีร้อยละ 18.3 ของครัวเรือนตัวอย่าง ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สัดส่วนอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
รับราชการ	112	46.7
ธุรกิจในส่วนตัว	51	21.2
รับจ้างทั่วไป	44	18.3
พนักงานธุรกิจเอกชน/รัฐวิสาหกิจ	18	7.5
เกษียณ	10	4.2
แม่บ้าน	5	2.1
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

สมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกของครัวเรือนผู้บริโภคนในกลุ่มตัวอย่าง มีสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 1 ถึง 9 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีสัดส่วนสูงสุด คือ จำนวน 1 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 21.2 รองลงมาได้แก่ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 2 คน 4 คนและ 3 คน มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 20.0, 19.6 และ 17.5 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนคิดเป็นสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.4 ได้แก่ ครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือน 8 คนและ 9 คน ส่วนจำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 3.1 คน ดังแสดงในตารางที่ 4.6

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดู หรือจำนวนสมาชิกที่ยังไม่มีรายได้แล้วพบว่า กว่าร้อยละ 42.2 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดู รองลงมาคือครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดูจำนวน 1 และ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และ 20.0 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดูจำนวน 6 คน มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือเท่ากับร้อยละ 0.4 ของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดดังตารางที่ 4.7

จากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 240 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 748 คน พบว่า มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นเพศหญิงจำนวน 419 (ร้อยละ 56.0) ส่วนเพศชายจำนวน 329 คน (ร้อยละ 44.0) โดยคิดเป็นจำนวนสมาชิกที่เป็นชายเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 1.4 คน และจำนวนสมาชิกที่เป็นหญิงเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 1.7 คน ดังแสดงในตารางที่ 4.8 และ 4.9

ตารางที่ 4.6 สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1	51	21.2
2	48	20.0
3	42	17.5
4	47	19.6
5	34	14.2
6	12	5.0
7	4	1.7
8	1	0.4
9	1	0.4
รวม	240	100.0

จำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน = 3.1 คน

จำนวนสมาชิกต่อครัวเรือนต่ำสุด = 1 คน

จำนวนสมาชิกต่อครัวเรือนสูงสุด = 9 คน

จำนวนสมาชิกรวมทุกครัวเรือน = 748 คน

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.7 สัดส่วนจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดู

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
0	101	42.2
1	56	23.3
2	48	20.0
3	25	10.4
4	7	2.9
5	2	0.8
6	1	0.4
รวม	240	100.0

จำนวนสมาชิกที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดูเฉลี่ยต่อครัวเรือน = 1.1 คน

จำนวนสมาชิกที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดูต่อครัวเรือนต่ำสุด = 0 คน

จำนวนสมาชิกที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดูต่อครัวเรือนสูงสุด = 6 คน

จำนวนสมาชิกที่หัวหน้าครัวเรือนต้องเลี้ยงดูรวมทุกครัวเรือน = 271 คน

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่เป็นชายในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกที่เป็นชาย ในครัวเรือน (คน)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
0	42	17.5
1	98	40.8
2	75	31.3
3	20	8.3
4	4	1.7
5	1	0.4
รวม	240	100.0

จำนวนสมาชิกที่เป็นชายเฉลี่ยต่อครัวเรือน = 1.4 คน

จำนวนสมาชิกที่เป็นชายต่อครัวเรือนต่ำสุด = 0 คน

จำนวนสมาชิกที่เป็นชายต่อครัวเรือนสูงสุด = 5 คน

จำนวนสมาชิกที่เป็นชายรวมทุกครัวเรือน = 329 คน

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.9 สัดส่วนจำนวนสมาชิกที่เป็นหญิง ในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกที่เป็นหญิง ในครัวเรือน (คน)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
0	16	6.7
1	111	46.2
2	56	23.3
3	31	16.3
4	15	6.3
5	2	0.8
6	0	0.0
7	1	0.4
รวม	240	100.0

จำนวนสมาชิกที่เป็นหญิงเฉลี่ยต่อครัวเรือน = 1.7 คน

จำนวนสมาชิกที่เป็นหญิงต่อครัวเรือนต่ำสุด = 0 คน

จำนวนสมาชิกที่เป็นหญิงต่อครัวเรือนสูงสุด = 7 คน

จำนวนสมาชิกที่เป็นหญิงรวมทุกครัวเรือน = 419 คน

ที่มา : จากการสำรวจ

รายได้ของครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนที่มีระดับรายได้รวมของทั้งครัวเรือนที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อสัปดาห์ จำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมา คือ ครัวเรือนที่มีระดับรายได้ของครัวเรือนอยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาทต่อสัปดาห์ หรือร้อยละ 18.8 ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้ที่มากกว่า 15,000 บาทต่อสัปดาห์ มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 2.5 และจากครัวเรือนตัวอย่างพบว่า ครัวเรือนที่มีรายได้ต่อสัปดาห์ต่ำสุดเท่ากับ 375 บาท ในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่อครัวเรือนสูงสุดเท่ากับ 28,125 บาท เมื่อคิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนแล้วเท่ากับ 4,313 บาทต่อสัปดาห์ ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.10 สัดส่วนรายได้ของครัวเรือน

ระดับรายได้ต่อสัปดาห์	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	177	73.7
5,001-10,000 บาท	45	18.8
10,001-15,000 บาท	12	5.0
มากกว่า 15,000 บาท	6	2.5
รวม	240	100.0

รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน = 4,313.4 บาทต่อสัปดาห์

รายได้ต่อครัวเรือนสูงสุด = 28,125.0 บาทต่อสัปดาห์

รายได้ต่อครัวเรือนต่ำสุด = 375.0 บาทต่อสัปดาห์

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2 พฤติกรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

4.2.1 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารนอกบ้าน

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารนอกบ้านของครัวเรือนตัวอย่าง ซึ่งได้แบ่งครัวเรือน ออกตามลักษณะการทำงานและเพศของหัวหน้าครัวเรือนได้ 4 ประเภท จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นชายและทำงานนอกบ้านเป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุดคือ 5,443.9 บาทต่อสัปดาห์ อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารนอกบ้านของทั้งครัวเรือน และของเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนสูงสุดเท่ากับ 754.2 และ 325.5 บาทต่อสัปดาห์ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารนอกบ้านของทั้งครัวเรือน และของเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนที่รองลงมา ได้แก่ กลุ่มที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นหญิงและทำงานนอกบ้าน กลุ่มที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นชายแต่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน และกลุ่มที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นหญิงแต่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน มีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 748.8 (296.8), 697.4 (233.2) และ 419.1 (212.1) บาทต่อสัปดาห์ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารนอกบ้านของเฉพาะหัวหน้าครัวเรือน

ตารางที่ 4.11 รายได้เฉลี่ยและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือนและของทั้งครัวเรือน

หน่วย : บาท

ลักษณะของครัวเรือน	รายได้เฉลี่ยต่อสัปดาห์		ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อสัปดาห์	
	หัวหน้าครัวเรือน	รวมทั้งครัวเรือน	หัวหน้าครัวเรือน	รวมทั้งครัวเรือน
1. ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นชายและทำงานนอกบ้าน	3,144.5	5,443.9	325.5	754.2
2. ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นชายแต่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน	2,272.3	3,744.0	233.2	697.4
3. ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นหญิงและทำงานนอกบ้าน	2,795.8	5,383.7	296.8	748.8
4. ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นหญิงแต่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน	2,009.4	2,682.0	212.1	419.1
ครัวเรือนรวมทั้งหมด	2,555.4	4,313.4	266.9	654.9

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2 ความถี่ของการไปบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

จากการศึกษาพฤติกรรมในการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน ที่นอกเหนือการบริโภคอาหารกลางวัน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่บริโภคอาหารนอกบ้านเกือบทุกวันมีมากที่สุด คือ ร้อยละ 22.9 ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นโสดจึงทำให้สะดวกในการออกไปบริโภคอาหารนอกบ้านเป็นทั้งการบริโภคอาหารเช้าและอาหารเย็น รองลงมา คือ หัวหน้าครัวเรือนที่ออกไปบริโภคอาหารนอกบ้านกับครอบครัว สัปดาห์ละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.7 โดยเป็นการบริโภคอาหารเย็น ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยออกไปบริโภคอาหารนอกบ้านกับครอบครัวเลย มีเท่ากับร้อยละ 8.3 ส่วนที่น้อยที่สุดก็คือ หัวหน้าครัวเรือนที่ออกไปบริโภคอาหารกับครอบครัวสัปดาห์ละ 2 ครั้ง และที่นาน ๆ ครั้งจึงจะออกไปบริโภคอาหารนอกพร้อมครอบครัว โดยคิดเป็นร้อยละ 2.5 และ 2.9 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 สัดส่วนความถี่ของการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

ความถี่ของการบริโภค	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
เกือบทุกวัน	55	22.9
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	52	21.7
สัปดาห์ละ 2 ครั้ง	6	2.5
เดือนละ 1 ครั้ง	42	17.5
เดือนละ 2-3 ครั้ง	14	5.8
ไม่ได้ออกไปบริโภคพร้อมครอบครัวมานานแล้ว	44	18.3
ไม่เคยออกไปบริโภคพร้อมครอบครัวเลย	20	8.3
นานๆ ครั้ง	7	2.9
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.3 ลักษณะการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

พฤติกรรมในการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน ส่วนใหญ่แล้วมักออกไปบริโภคกับเพื่อนหรือคนที่ทำงานด้วยกัน โดยเท่ากับร้อยละ 45.4 รองลงมาก็คือ การออกไปบริโภคนอกบ้านคนเดียวร้อยละ 34.6 ส่วนใหญ่มักจะเป็นการบริโภคอาหารกลางวัน ส่วนที่บริโภคกับครอบครัวมีเพียงร้อยละ 20.0 เท่านั้น นั่นแสดงว่าส่วนใหญ่แล้วหัวหน้าครัวเรือนมักไม่ได้ออกไปบริโภคอาหารนอกบ้านกับครอบครัวเท่าใดนักแต่มีออกไปบริโภคกับเพื่อน คนที่ทำงานหรือออกไปบริโภคคนเดียวทั้งนี้อาจเนื่องจากหน้าที่การงานหรืออาจจะเป็นความสะดวก ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ลักษณะการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

ลักษณะการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน	จำนวนผู้ที่ตอบ	ร้อยละ
บริโภคกับเพื่อน/คนที่ทำงาน	109	45.4
บริโภคคนเดียว	83	34.6
บริโภคกับครอบครัว	48	20.0
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 ทศคณิตในการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

4.3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือนและครัวเรือน

จากการสอบถามหัวหน้าครัวเรือน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือนและครัวเรือน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารนอกบ้านมากที่สุดคือ รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาคือ การมีพาหนะ ขนาดครัวเรือนและรายได้เฉพาะของหัวหน้าครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ 17.9 15.8 และ 14.6 ตามลำดับ ในขณะที่การบริโภคเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศมีเพียง ร้อยละ 9.2 เท่านั้น นั่นแสดงว่า การบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือนและของครัวเรือนขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบหลาย ๆ อย่างของครัวเรือนทั้งทางเศรษฐกิจอื่นได้แก่ รายได้ของทั้งครัวเรือนหรือของเฉพาะหัวหน้าครัวเรือน เป็นต้น หรืออาจเป็นปัจจัยทางสังคมโครงสร้างประชากร เช่น ขนาดครัวเรือน อาชีพการงาน เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 4.14

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนต่อไปก็พบว่า หัวหน้าครัวเรือนกว่าร้อยละ 58.8 เห็นว่าการบริโภคอาหารนอกบ้านเป็นสิ่งที่นุ่มเฟ้อ และหัวหน้าครัวเรือนที่เห็นว่าการบริโภคอาหารนอกบ้านไม่ใช่สิ่งที่นุ่มเฟ้อมีร้อยละ 37.9 ส่วนที่เหลือคือร้อยละ 3.3 เห็นว่า การบริโภคอาหารนอกบ้านไม่ใช่สิ่งที่นุ่มเฟ้อเสมอไปแล้วแต่โอกาสสำคัญของสมาชิกในครัวเรือน เช่น งานวันเกิด งานเลี้ยงฉลองในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 4.15 ยิ่งกว่านั้นหากหัวหน้าครัวเรือนแต่ละคนมีรายได้เพิ่มขึ้น หัวหน้าครัวเรือนที่จะไม่พาครัวเรือนไปบริโภคอาหารนอกบ้านเพิ่มขึ้นมีถึงร้อยละ 85.4 ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่จะพาครัวเรือนไปบริโภคอาหารนอกบ้านเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นมีเพียงร้อยละ 14.6 เท่านั้น ดังแสดงในตาราง 4.16

ตารางที่ 4.14 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคอาหารนอกบ้านหัวหน้าครัวเรือนและครัวเรือน

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภค	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน	55	22.9
การมีพาหนะ	43	17.9
ขนาดครัวเรือน	38	15.8
รายได้เฉพาะหัวหน้าครัวเรือน	35	14.6
ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศ	22	9.2
เวลามีจำกัด	19	7.9
ความจำเป็น	12	5.0
แล้วแต่โอกาสสำคัญ	10	4.2
อาชีพการงาน	6	2.5
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.15 ทศนคติของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับความฟุ่มเฟือยของการบริโภคอาหารนอกบ้าน

ทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือน	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
ฟุ่มเฟือย	141	58.8
ไม่ฟุ่มเฟือย	91	37.9
ไม่เสมอไปแล้วแต่โอกาส	8	3.3
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.16 ทศนคติของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการเพิ่มการบริโภคอาหารนอกบ้านเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น

พฤติกรรมการบริโภค	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
ไม่เพิ่ม	205	85.4
เพิ่ม	35	14.6
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.2 ปัจจัยที่ค้ำึงถึง ในการเลือกสถานที่ในการบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

จากการสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่หัวหน้าครัวเรือนค้ำึงถึงมากที่สุด ในการเลือกสถานที่ในการพาครัวเรือนออกไปบริโภคอาหารนอกบ้านพบว่า หัวหน้าครัวเรือนค้ำึงถึง ความสะอาดของสถานที่มากที่สุดคือ ร้อยละ 37.1 รองลงมาได้แก่ รสชาติอาหาร ความสะดวกในการไปบริโภคและราคาอาหาร โดยคิดเป็นร้อยละ 35.0 , 13.8 และ 10.4 ตามลำดับ ในขณะที่การค้ำึงถึงชื่อเสียงของร้านหรือบรรยากาศภายในร้านมีน้อยมาก ดังแสดงในตารางที่ 4.17

ยิ่งกว่านั้นการที่หัวหน้าครัวเรือนจะ เลือกแหล่งบริโภคอาหารนอกบ้าน ยังต้องอาศัยการรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับร้านที่จะเลือกบริโภคเพื่อประกอบการตัดสินใจด้วย และจากการสอบถามก็พบว่า แหล่งข่าวสารที่หัวหน้าครัวเรือนได้รับทราบมากที่สุดได้แก่ เพื่อนสนิทหรือเพื่อนที่ทำงาน โดยคิดเป็นร้อยละ 63.8 ในขณะที่รับทราบจากสมาชิกในครัวเรือน สื่อโฆษณาต่าง ๆ และโดยการหาเองคิดเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 14.2, 12.5 และ 9.6 ตามลำดับ นั้นแสดงว่า เพื่อนหรือคนที่ทำงานมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งที่จะไปบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือนเป็นอย่างมาก ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.17 สิ่งที่หัวหน้าครัวเรือนคำนึงถึงในการพาครัวเรือนออกไปบริโภคอาหารนอกบ้าน

สิ่งที่คำนึงถึงในการบริโภคอาหารนอกบ้าน	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
ความสะอาดของสถานที่	89	37.1
รสชาติอาหาร	84	35.0
ความสะดวกในการไปบริโภค	33	13.8
ราคาอาหาร	25	10.4
ชื่อเสียงของร้าน	4	1.7
ประเภทอาหาร	3	1.3
บรรยากาศภายในร้าน	1	0.4
ไม่ตอบ	1	0.4
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.18 การรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ที่จะบริโภคอาหารนอกบ้านของหัวหน้าครัวเรือน

แหล่งข่าวสาร	จำนวนผู้ที่ตอบ	ร้อยละ
เพื่อน/คนที่ทำงาน	153	63.8
สมาชิกในครัวเรือน	34	14.2
สื่อโฆษณาต่างๆ	30	12.5
หาตัวเอง	23	9.6
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.3 สิ่งที่แหล่งขายอาหารในเชียงใหม่ควรปรับปรุง

ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือน ที่มติดสิ่งควรปรับปรุงของแหล่งขายอาหารในจังหวัดเชียงใหม่ที่มากที่สุด ได้แก่ ความสะอาดของร้านและของอาหาร ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนที่เห็นว่าควรมีการปรับปรุงในเรื่องนี้คิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมา ได้แก่ เรื่อง รสชาติอาหาร มารยาทของพนักงานในร้าน และสถานที่จอดรถมีผู้เห็นว่าควรปรับปรุงในเรื่องเหล่านี้ คิดเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละได้เท่ากับ 12.9, 11.3 และ 9.6 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 สิ่งที่หัวหน้าครัวเรือนเห็นว่าแหล่งขายอาหารในจังหวัดเชียงใหม่ที่ควรมีการปรับปรุง

สิ่งที่ควรปรับปรุง	จำนวนผู้ที่ตอบ	ร้อยละ
ความสะอาดของร้านและอาหาร	133	55.4
รสชาติอาหาร	31	12.9
พนักงานในร้าน	27	11.3
สถานที่จอดรถ	23	9.6
ราคาอาหาร	17	7.1
ไม่มีความเห็น	6	2.5
การบริการ	3	1.3
รวม	240	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ